

Malling Kirke

Church/monastery

Middle Ages

Church/monastery

Malling Kirke set fra sydøst. Middelaldertårnet indgår i stenmuren omkring kirkegården.

Middelalderen (1050-1536) var for en stor del en ufredstid. I 1200- og 1300-tallet var landet præget af intern uro og magtkampe mellem kongemagten og adelen, og de undertrykte bønder gjorde oprør. I midten af 1300-årene var landet tilmed pantsat til Holstenske graver, som plyndrede og brandskattede befolkningen. Det er derfor ikke underligt, at der på denne tid skød mange lokale forsvarsværker op rundt omkring i landet. Enhver måtte passe på sit og sine, og landets store gårde blev typisk befæstet med voldsteder i et forsøg på at holde fjenden ude.

Ved Malling Kirke som blev grundlagt i slutningen af 1100-tallet, findes en specialitet af sådanne fæstningsværker, nemlig en befæstet kirke, hvor lokalbefolkningen kunne søge tilflugt og om nødvendigt forsvare sig fra. Vi ved ikke med sikkerhed hvem som stod bag dette byggeri, men et godt bud kan være den lokale stormand og ridder Johannes Malend, hvis gravsten fra 1200-tallet er indmuret i kirken. Kirken var dengang uden det tårn, sakristi og våbenhus som ses i dag, men lå ellers som nu, omtrent midt indenfor det store omkransende stendige som omslutter den ca. 70 x 50 m store kirkegård.

Arkæologiske undersøgelser har påvist, at stendiget - eller snarere stenmuren - omkring kirken er en del af en befæstning fra omkring år 1200. Mod vest, syd og øst kunne man i udgravningerne også se, at der i ca. 6 m afstand udenfor muren har været en spidsbundet og ca. 4 m bred voldgrav. Langs vestsiden mod

hovedgaden ses voldgraven stadig.

Malling Kirke set fra sydøst. Middelaldertårnet indgår i stenmuren omkring kirkegården.

Ringmuren har to byggefaser. Den første mur som var omkring en meter bred, blev siden hen udbygget til næsten 2,5 m tykkelse og en højde på over 3 m. Herunder blev der også tilføjet et stenbygget rundt tårn i murens sydøsthjørne, der beskyttede portåbningen i den sydlige ringmur, som lå ind til tårnets vestside.

Tårnet i den befæstede kirke set fra sydvest.

Indre af tårnet set fra sydøst. Bemærk alternichen i vestsiden af indgangsåbningen.

Tårn og murværker set fra nordøst.

Tårnet er som ringmuren bygget i natursten lagt i kalkmørtel. Det måler 11 m i diameter og har en murtykkelse på 1,5 m.

Den store overraskelse ved undersøgelserne fremkom i tårnet. Her fandtes omkring 30 skeletter fra begravelser i middelalderen.

Den 1,5 m tykke mur i tårnet og den 1 m tykkere mur omkring kirken kunne sikkert modstå kraftige angreb.

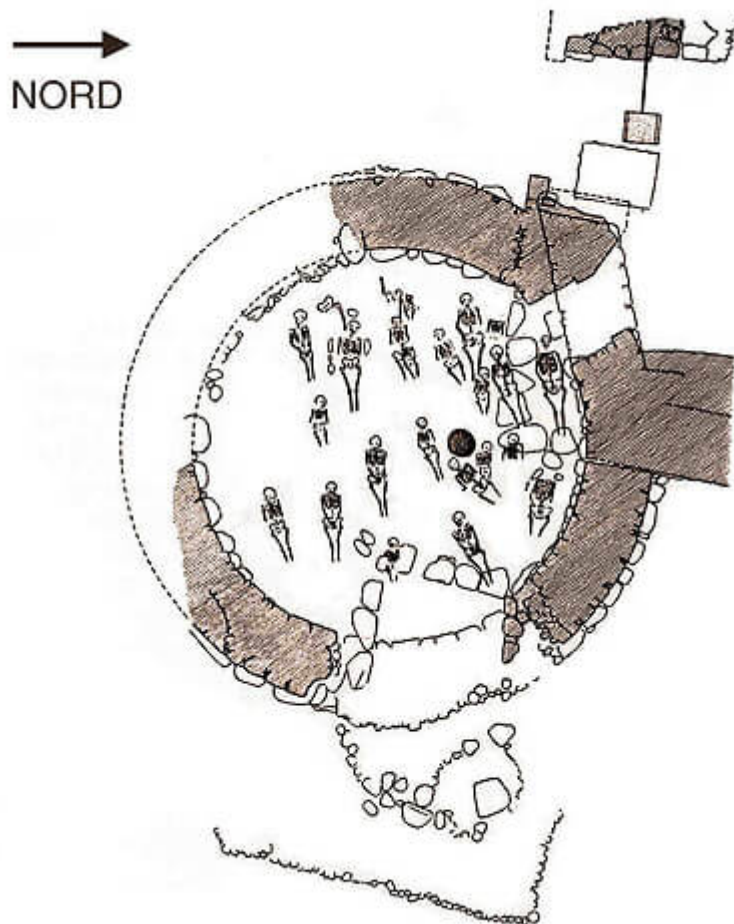
Næsten alle grave var orienteret øst-vest og med hovedet i vestenden. Kulstof-14 analyser viste, at begravelserne er foretaget mellem år 1350 og 1450, hvorfor tårnet må formodes at være opført engang i begyndelsen af 1300-tallet. Nichen i vestsiden af den nordvestvendte indgang til tårnet fra kirkegårdsarealet repræsenterer sikkert en alterniche, og sammenholdt med begravelserne er det derfor nærliggende at tolke tårnets underste etage som at middelalderligt kapel.

Tårnet set fra kirkegården. I nordvestsiden ses åbningen til tårnrummet.

De arkæologiske undersøgelser har endnu ikke omfattet arealet under kirken, som måske rummer tilsvarende overraskelser.

I Østjylland har tre andre kirker, nemlig kirkerne i Odder, Vejlbj og Mårslet, tilsvarende tykke fæstningsmure, men ingen af disse kirker har været genstand for arkæologiske undersøgelser.

Plantegning over det befæstede tårn med de mange middelaldergrave. (Tegn. K. Brøste, 1945)

Tårnet i den befæstede kirke set fra sydvest.

Tårnet set fra kirkegården. I nordvestsiden ses åbningen til tårnrummet.

Indre af tårnet set fra sydøst. Bemærk alternichen i vestsiden af indgangsåbningen.

Tårn og murværker set fra nordøst.

Access

- I Malling centrum drejes østover ad Malling Kirkevej imod Ejstrup og Norsminde.
- Offentlig P-plads ca. 100 m fremme udenfor kirken.

Faciliteter

- Informationsskilt ved tårnruinen på kirkegården.
- Afstand til fortidsminde: 25 m.

Særlige forhold

- På grund af den lette tilgængelighed på kirkegården anbefales lokaliteten for gangbesværede eller handicappede med hjælper.

Related literature

Guide til Danske fortidsminder – Carsten Henrik Bang (Gyldendal og Skov-og Naturstyrelsen, 1994)

Fortidsminder i Danmark – Henning Dehn-Nielsen (Sesam, 1999)

Middelalderen i Danmark – *Nils-Knud Liebgott (Aschehoug, 2004)*
Borg og vold – *Jan Kock (Erhversafd., 1999)*
Natur og Kulturguide til Århus Amt – *Poul Henning Jensen (Århus Amt, 1997)*
Danmarkshistorien bind 9-11, Middelalderen – - (*Sesam, 1981-84*)
Danske voldsteder: fra oldtid og middelalder – *Vilhelm La Cour (Nationalmuseet, 1957)*
Fortidsminder i Århus-området – *Anna Lindebo Leth (Århus Amt, Natur og Miljø, 1993)*
Ruiner - Bevaring af forfald – *Skov- og Naturstyrelsen (Miljøministeriet, 1991)*
Malling Kirke

Practical Information

ADDRESS	OWNERSHIP
4773 Malling, Central Jutland	State-owned
GPS	UTM
56.039645, 10.194545	E574423 N6211135